

Otázka

Každou otázkou se myšlenkově zaměřujeme na něco, co nemáme, co – přinejmenším pro nás – není (ještě není), totiž na to, co bude splněno, uskutečněno teprve odpovědí, která tu ještě není, kterou ještě neznáme a tedy nemáme (a zatím nevíme, zda ji vůbec někdo má), a co tedy nemůže být zodpověděno pouhou jsoucností, existencí oné věci. Je to běžná chyba, že máme za to, že nám jde o dotaz, směřující k něčemu, co (už nějak) „jest“ a jak to „jest“. Tradiční chybou tu je právě ten nedostatek rozlišení mezi „věcí samou“ a její myšlenkovým modelem (intencionálním předmětem), s jehož pomocí onu věc (jakožto „reálný“ předmět) „míníme“: když se na onu „věc“ dotazujeme, musíme mít už k dispozici nějaký takový model, který ji pro nás (tj. pro naše dotazování) představuje, reprezentuje. Kdybychom žádný takový „model“ k dispozici neměli, bylo by pro nás nemožné se na onu „věc“ dotazovat, ba vůbec se k ní nějak myšlenkově vztáhnout. (Pochopitelně před vynálezem pojmů a pojmovosti neměl onen „model“ povahu intencionálního „předmětu“ v oné formě, jaká se stala běžnou po onom vynálezu.) Je proto zapotřebí dále rozlišovat mezi otázkou, mířící k tomu, co pouze my nevíme, ale co by někdo jiný mohl vědět, a otázkou, zaměřenou k něčemu, co nikdo jiný (zatím) neví, případně co nikdo jiný z principiálních důvodů ani vědět nemůže. Jsou totiž otázky, na které můžeme dovědět pouze my a nikdo jiný: to jsou především naše existenciální otázky, na něž můžeme odpovědět jen my, a to právě svou existencí, svou ek-statickou aktivitou, svými činy, svým jednáním. (Mimočodem: první fází odpovědi na takové otázky je to, že si je necháme dojít, že se jimi necháme oslovit, že si je připustíme a že si je uvědomíme, že je vyslovíme a myšlenkově si je osvojíme – tedy že je proměníme ve své existenciální otázky. Tedy: existenciální otázka není původně plodem našeho vědomí, naší subjektivity, nýbrž ona veškerou subjektivitu a všechno naše vědomí předchází, protože je spjata už s naší (ještě nereflektovanou) existencí.

(Písek, 061217-1.)